

18/10

kert påräkna Tyska rikets inte blott moraliska stöd utan verkligt materiella hjälp?" Kejsaren lovade i allmänna ordalag hjälp, men ville inte ingå i något avtal; han föreslog i stället att Sverige skulle inträda i trippelliansen. Kung Oscar avböjde inviten — ehuru han tidigare uttalat sig för ett sådant steg —, och förhandlingarna förföll för denna gång. Under de följande åren tog den svenske kungen vid ett par tillfällen ånyo upp frågan om tysk hjälp vid ett unionsbrott, men något resultat nåddes inte.

Tydligt är att kejsar Wilhelm under de sista unionsåren blev allt mindre intresserad av att inskrida till Sveriges stöd; han ville inte "spekula svensk hovmästare i Norge". Orsakerna härtill, ännu inte helt utredda, synes ha varit bland annat det tyska utrikesdepartementets motvilja mot

saken, irritation över den vacklande svenska hållningen, vilja till samförstånd med Ryssland. Kejsar Wilhelms kyla torde i sin tur ha varit en huvudsak till att det svenska kungahuset, inte minst den svenske kronprinsen, företrädde en så klart fredlig linje år 1905.

Docent Lindbergs arbete klargör att den kritik som utan närmare kännedom om fakta på sin tid framställdes mot den kungliga utrikespolitiken vinner i styrka då fakta blir kända. Det är väl bekant att en dylik kunglig utrikespolitik förekommit även under senare tid. Lindbergs nu utgivna bok innehåller förstudier till en del av det på officiellt uppdrag igångsatta verket om Sveriges utrikespolitik. Man har skäl att framhålla att hela detta verk bör präglas av samma vilja till klarhet och fullständighet som utmärker dessa förarbeten till en av verkets delar. "Kunglig" historieskrivning är lika antikverad som kunglig utrikespolitik.

HERBERT TINGSTEN

Strutsar kring en bok

Twist har uppstått kring docent Folke Lindbergs bok Kunglig utrikespolitik. Kommittén för Sveriges utrikespolitiska historia, som åt docent Lindberg uppdragit att behandla tiden 1872—1914, anser att det nu utgivna arbetet föregriper detta verk; hr Lindberg gör gällande att någon konkurrens mellan de båda skrifterna inte är att frukta och att vad som publicerats är "spånor" från den verkstad ur vilken först om fyra år den sammanfattande redogörelsen skall framkomma. Det är lätt att förstå båda parternas synpunkter och svårt att på det material som föreligger döma dem emellan. Om kommittén vidhåller sin mening, framstår en process som den enda vägen att ge klarhet.

Den strutsolitik som bedrivits i saken är däremot lätt att avslöja och bedöma. Svenska Dagbladet har i stället för att recensera boken angräpat dess författare för brott mot förlagsrätten. Det är ett nöje av det stygga slaget att läsa den lilla artikeln. Först sägs att bokens "innehåll är icke på något sätt ägnat att väcka uppmärksamhet". Uttalandet är starkt. En undersökning som klargör det svenska kungahusets intima överläggningar med kejsar Wilhelm om hjälp mot Norge under unionstiden och rent av om ett krigiskt företag mot detta land är alltså inte ägnad att väcka någon som helst uppmärksamhet. Det måtte ha varit en på historiska sensationer grädden herre som skrivit dessa rader om en av de intressantaste skrifter som på länge utkommit rörande nyare svensk historia. Det måtte också vara en glömsk person: då en av de i boken publicerade uppsatserna först utgavs togs den gång på gång upp i Svenska Dagbladet, och författaren kritiserades för

att han ej bevisat sina påståenden; nu har bevisen — till övermått — kommit i en ny uppsats i boken, och då intresserar saken inte längre. Men sammanhanget är dess värre klart, alltför klart. Drottning Victorias betjänter hade order att inte se drottningen i ögonen; Svenska Dagbladet går frivilligt ett steg längre — man blundar.

Bristen på konsekvens i artikeln är för övrigt också roande. En bok som inte på något sätt är ägnad att väcka uppmärksamhet befinns farlig för försäljningen, av en bok som väntas om fyra år; det påstås till och med att hr Lindberg i den nu utkomna skriften plockat "russinen ur korven". Förstår inte var och en att det är russinen som smakat tidningen så illa att all tankereda upplösts i irritation?

En annan struts figurerar också i sammanhanget. "Kommitténs uppfattning om docent Lindbergs tillvägagångssätt har icke kunnat utrönas, och professor Ahnlund har på frågans nuvarande stadium icke velat uttala sig", heter det. Därmed drivs skämtet väl långt. Har Svenska Dagbladet skrivit blott "ur djupet av sitt medvetande"? Nej, naturligtvis inte; väl känt är att professor Ahnlund — ordförande i den nämnda kommittén — propagerat i ärendet på Stockholms redaktioner. Däri är han i sin fulla rätt. Men att han tillika söker insvepa sig och kommittén i en tystnad, mättad av värdighet, är inte riktigt trevligt. Och framför allt visar det ett bristande sinne för komik. I fråga om småbarn som gömmer sig under ett täcke låtsas vi gärna bli konfunderade över deras duktighet. Men Svenska Dagbladet och hr Ahnlund får ursäktas att man inte orkar leka den låtsaleken med vuxet folk.